

شرح ألفاظ الأذان

شرح الفاظ اذان

شرح الفاظ اذان

کمیته علمی انجمن خدمت به محتوای اسلامی به زبان های
گوناگون

شرح الفاظ اذان

کمیته علمی انجمن خدمت به محتوای اسلامی به زبان های
گوناگون

اذان، ندایی ربانی است که مسلمان، پنج بار در روز می شنود؛ عظمت الله را به او یادآوری می کند و وی را به خیر و رستگاری فرامی خواند. این، لحظه ارتباطی میان انسان و خالقش است که در آن از هیاهوی دنیا بریده، تا با پروردگار خویش به مناجات بایستند. اذان صرفاً اعلام وقت نماز نیست، بلکه دعوتی به آرامش و ایمان و تجدید پیوند با خداوند است. اذان حامل معانی والایی است که با بزرگداشت الله آغاز و با دعوت به نماز پایان می یابد و مسلمان در آن به آرامش می رسد. هر بار که صدای اذان بلند می شود، در قلب زمزمه می کند که زندگی حقیقی با نزدیک شدن به خدا آغاز می شود.

کلمات اذان:

الله اکبر الله اکبر، الله اکبر الله اکبر

الله بزرگتر است

لفظ جلاله «الله» به معنای مألوه یعنی معبود است؛ این نام پروردگار خالق جل جلاله است و همه نام‌های الهی تابع آن و وصفی برای او هستند. الله همان یکتای یگانه است که نه زاده و نه زاده شده است و او خالق آسمان‌ها و زمین است.

و قول «الله اکبر»، معنایش این است که الله بزرگتر از هر چیزی است و گرامی‌تر از آن است که آنچه شایسته جلال و کمال او نیست به او نسبت داده شود.

الله اکبر... این عبارت به مسلمان یادآوری می‌کند که هیچ چیز در این زندگی نباید او را از خالقش غافل سازد، و اینکه انسان باید در زندگی‌اش مطابق با اراده و شریعت الله سیر کند، نه بر اساس هواهای نفسانی و شهواتش، چرا که الله از هر آنچه در دنیاست بزرگتر است.

صنعتگر، «الله اکبر» را می‌شنود و صنعتش را متوقف می‌کند، کشاورز کشت و کارش را پایان می‌دهد، تاجر مغازه‌اش را می‌بندد و معلم درسش را تمام می‌کند؛ چون الله اکبر از هر شغل و عملی بزرگتر است، و این توقف و روی آوردن به عبادت، دلیل بر این است که الله اکبر در قلب مؤمن از هر متاع دنیا بزرگتر است. الله از هر بلا و مصیبتی و از هر شرایی در زندگی، بزرگتر است، و هر کس به این امر ایمان داشته باشد، بحران‌ها را کوچک شمرده و قلبش آرام می‌گیرد، زیرا با الله است؛ به قضای او خشنود و به حکمت و تدبیرش اطمینان دارد.

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

گواهی می‌دهم که معبود به‌حق جز الله نیست

این همان گواهی نخست است، و معنای آن اقرار به این است که الله خالق همه چیز، و پروردگار و مالک و مدبر آن است، و اینکه تنها اوست که باید عبادت شود و نه هیچکس جز او، و اینکه هیچ معبود برحق جز الله یگانه نیست، و اینکه او یگانه است و شریکی ندارد، و فرزندی ندارد، و همتایی ندارد؛ پس عبادت برای غیر الله به‌جا آورده نمی‌شود و غیر الله خوانده نمی‌شود.

و این گواهی، بزرگ‌ترین گواهی در هستی و اساس ایمان در تمام رسالت‌های الهی است. پس همه انبیا علیهم‌السلام، از نوح و ابراهیم و موسی و عیسی تا محمد، قوم خود را به اقرار و پذیرش و ایمان به لا اله الا الله دعوت نمودند. و این همان کلمه‌ای است که خداوند مخلوقات را به خاطر آن آفرید و پیامبران را برای تثبیت آن فرستاد و کتاب‌ها را برای بیان آن نازل کرد، و بهشت را پاداش کسی قرار داد که خالصانه از قلبش به آن اقرار کند و آتش را بر کسی که با یقین به آن از دنیا برود، حرام گردانید.

این کلید ایمان و دروازه نجات و اصل دین و اساس توحید است.

به خاطر این کلمه است که مردم از قبرهایشان برانگیخته می‌شوند و در روز قیامت محاسبه می‌شوند؛ پس کسی که بر آن زیست و زندگی‌اش را با آن به پایان رساند، بهراستی به رستگاری بزرگی دست یافته است، و کسی که آن را رد کرد و بر زبان نیاورد، مستحق جاودانگی در دوزخ گشت.

أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ

گواهی می‌دهم که محمد فرستاده الله است

معنای این شهادت این است که مسلمان گواهی دهد که الله، محمد را به عنوان خاتم رسالت‌های الهی و رساننده پیام پروردگارشان به سوی مردم فرستاده است؛ و اینکه مسلمان یقین کند که هیچ راهی برای عبادت الله و دست یافتن به خشنودی او وجود ندارد مگر با گواهی دادن به رسالت رسول ﷺ، و پیروی و اقتدا به ایشان، و عبادت الله بر اساس شریعتی که رسول، محمد ﷺ، آن را ابلاغ کرده است. و اینکه هر عبادتی که انسان برای تقرب (به الله) انجام می‌دهد و رسول آن را ابلاغ نکرده باشد، عبادتی باطل است و در دنیا و آخرت برای صاحبش سودی ندارد، بلکه به خاطر آن مورد محاسبه و مجازات قرار می‌گیرد؛ زیرا الله را به روشی غیر از آنچه رسولش ﷺ ابلاغ نموده، عبادت کرده است.

و این شهادت دلالت بر این دارد که پیامبر ﷺ بنده الله و فرستاده پروردگار جهانیان است، و همچنین متضمن این است که ایشان آخرین پیامبران علیهم‌السلام است و پس از او هیچ پیامبری نیست. کما اینکه شامل ایمان به همه آیاتی است که

ایشان آورده‌اند و بزرگترین آنها قرآن کریم است؛ که آخرین رسالت الهی است و همچنان به همان زبانی که بر آن نازل شده، موجود است و از هرگونه افزایش و کاهش و تغییر محفوظ مانده است. و این قرآن کریم در بلاغت، احکام و هدایت‌هایش همتایی ندارد، و الله متعال بشریت را به مبارزه طلبیده که حتی یک سوره مانند آن بیاورند؛ اما در گذر سالیان عاجز و ناتوان ماندند و بشریت تا به امروز از این کار عاجز است.

و این شهادت متضمن این است که پیامبر ﷺ تنها برای این آمده است که مردم را به توحید بازگرداند، چنان‌که پیش از او ابراهیم و موسی و عیسی علیهم‌السلام نیز چنین کردند. او فرستادهٔ پروردگار جهانیان است و همان راهی را پیموده که همهٔ پیامبران در ابلاغ رسالت‌های پروردگارشان پیموده‌اند؛ با این تفاوت که پس از او هیچ پیامبری نیست.

حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ.

بشتابید به سوی نماز

معنای جمله: ای مؤمنان، به عبادت پروردگارتان روی آورید، چرا که او آمرزنده و مهربان است، توبه را می‌پذیرد و از بدی‌ها درمی‌گذرد.

چه شرف بزرگی است که خداوند به انسانی فرمان دهد تا در هر جا که جمعی از مسلمانان هستند، بانگ برآورد و هر روز پنج بار آنان را فراخوانده، بگوید: «به سوی عبادت پروردگارتان بشتابید و روی آورید».

این فراخوانی و یادآوری برای مؤمنان است که هنگام عبادت پروردگارشان فرا رسیده است و بر آنان است که از امور دنیوی که مشغولشان می‌دارد، دست کشیده و به عبادت روی آورند؛ و آنچه از تجارت و زراعت در دست دارند رها کرده و به سوی الله روی آورند. این خود برهانی بر صدق ایمان است و اینکه ایمان بر تمام بهره‌های دنیا مقدم می‌باشد.

این ندایی است که مردم را به نماز فرا می‌خواند، نمازی که رابطه مستقیم میان بنده و پروردگارش است. این عبادتی است که نظام طبقاتی را درهم می‌شکند و مردم را در برابر پروردگارشان یکسان می‌گرداند.

حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ، حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ.

بشتابید به سوی رستگاری

فلاح یا رستگاری یعنی خشنودی و کامیابی و سلامتی و نجات در دنیا و آخرت، و سعادت ابدی، و هدایت به راه راست.

و از جمله معانی آن، به دست آوردن خشنودی الله و بهشت، و نجات از آتش دوزخ است؛ زیرا کسی که ایمان آورد و نماز گزارد، به راستی رستگار شده است و هرکس که رستگار شود، نجات یافته و به جاودانگی ابدی در بهشت دست یافته است.

مؤذن هنگام هر نماز به مؤمنان یادآوری می‌کند که به سوی امن و امان، آرامش قلب، پاکی روح و سعادت دنیا و آخرت روی آورید.

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

پایان با تکبیر و توحید

اذان با تکرار جمله «الله اکبر» و تأکید «لا إله إلا الله» خاتمه می‌یابد؛ و این دو جمله تأکیدی بر معانی پیشین بوده و مدار وجود بشری بر آنهاست. این حقیقت، صادقانه‌ترین حقیقت جهانی و وجودی است، خواه انسان آن را درک کند یا نکند و به آن علم داشته باشد یا نداشته باشد؛ زیرا جهل برخی از مردم به حقایق بزرگ، زیانی به آنها نمی‌رساند. این حقیقت با گذشت زمان و پیاپی آمدن حوادث هرگز تغییر نمی‌کند و دگرگون نمی‌شود، و آن این است که: الله از هر چیزی بزرگتر است و الله همان معبود بر حق است و تنها او شایسته عبادت است و عبادت غیر او باطل است.

این دعوتی است به بزرگداشت آنچه الله بزرگ داشته است، و شهادت‌دادن برای الله به آنچه خود برای خویش شهادت داده است، و آنچه پیامبران علیهم‌السلام برای او شهادت داده‌اند، و آنچه مؤمنان بدان شهادت داده‌اند.

در پایان: اذان صرفاً ندایی برای نماز نیست، بلکه ندایی است برای رستگاری، پیروزی و موفقیت؛ پیامی که روزانه پنج بار در مساجد طنین‌انداز می‌شود تا دل‌ها را بیدار کند و یادآور این باشد که الله نزدیک است، آرامش دست‌یافتنی است

و راه رستگاری با نماز و ارتباط میان بنده و آفریدگارش آغاز می‌شود.

پس همراه مؤذن تکرار کن: الله أكبر، الله أكبر، لا إله إلا الله. شهادت توحید را تکرار کن و به آنچه الله برای خود گواهی داده و به حقّی که فرستادگانش آورده‌اند، شهادت بده تا از رستگاران و مسلمانان موحد باشی.

قلب خود را به روی ایمان بگشا، و بگو: «أشهد أن لا إله إلا الله، وأشهد أن محمداً رسول الله»، تا در رحمت الله وارد شوی، به سعادت دنیا و نجات در آخرت نایل گردی، و روز قیامت در زمره مؤمنان محشور شوی.

فهرست

- 2..... شرح الفاظ اذان
- 2..... شرح الفاظ اذان
- 2..... كلمات اذان
- 2..... الله اكبر الله اكبر، الله اكبر الله اكبر
- 4..... 15
- 4..... أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
- 5..... أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
- 6..... حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ
- 7..... حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ، حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
- 8..... اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ